

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **CYNTHIA VOIGT**

is 77. De Amerikaanse schrijfster is bekend van young adult romans met uiteenlopende thema's waaronder racisme en kindermisbruik. Het verfilmd 'Homecoming' (1981) is wellicht haar bekendste werk.

Ik ben een beetje schichtig wat de dood betreft. Waarschijnlijk omdat ik er de eerste achtentwintig jaar van mijn leven van overtuigd was dat ik als enige een alles verlamdende angst voor de dood voelde. Alleen al de gedachte bracht al mijn lafheid naar buiten: wegduikend en zwenkend deinsde ik achteruit, waarbij ik alle mogelijke mentale trucs inzette om de realiteit te ontkennen. Ik begroef mijn hoofd in verhalen, eerst als lezer en later als schrijver. Ik zocht dekking achter schilden van poëzie – "Zolang de dood niet komt, is het nu. Zolang het nu is, zal hij niet komen" – en hanteerde mijn humor als een zwaard – "Sterven is makkelijk. Comedy is moeilijk." Ik vluchtte, terwijl ik mezelf ervan overtuigde dat de dood iets was waarover ik me nog lang geen zorgen hoefde te maken.

'Geen idee waarom ik dat in de verleden tijd zeg. Het verrast me niet dat het onderwerp me schichtig maakt: de dood maakt me niet alleen bewust van mijn lafheid, maar ook van mijn onversneden egocentrisme. De gedachte aan mijn eigen dood deed me verdriet. Dat kan ik wel terecht in de verleden tijd zeggen, of toch grotendeels. De geboorte van mijn eerste kind leerde me dat er ondraaglijker overlijdens denkbaar zijn dan het mijne. Wat me alleen maar schichtiger heeft gemaakt.'

'Aan al mijn grillige pogingen tot vluchten en mijn vurige hoop dat ik mijn dood op z'n minst niet bewust hoef mee te maken, heb ik – na jarenlang speuren naar slimme verdedigingen, die telkens weer onbruikbaar bleken – maar één troostende gedachte overgehouden. Niet meer dan dat. En het is dan nog een soort wortel-aan-een-touwje, maar ik kwam er wel de weken mee door waarin ik aftelde naar mijn barensweeën en de bijbehorende vernederingen.'

'De droefenis van de dood wordt helemaal niet gesust door de relatief eeuwige aanwezigheid van de boeken die ik heb geschreven. Mijn boeken zijn, eenmaal de wereld ingestuurd, niet langer van mij. Eens een boek gelezen wordt, behoort het toe aan de lezer. Meer nog, het behoort toe aan al zijn lezers. Het meest verregaande eigendomsrecht dat ik kan claimen, is dat, als ik mijn werk goed genoeg heb gedaan, er een gelijkenis zal zijn tussen wat anderen erin terugvinden.'

'Niet alleen zijn de boeken na hun publicatie niet langer van mij, het is zelfs eerlijker om toe te geven dat ze dat nooit zijn geweest. Dus hoe zouden ze dan een soort onsterfelijkheid kunnen verlenen? En waarom zou dat me

© JeRoen Murré

'Al die dingen die ik nooit zal weten, de levens-na-mijn-dood van de mensen van wie ik hou die ik zal moeten missen, dat maakt me triest'

koppel vallende piano's, terwijl we nietsvermoedend langslopen. Onze zoon stelt zich voor dat we op strompelleeftijd over de lage dam zullen rijden die het kleine met het grotere eiland waar we wonen verbindt, en dan gewoon het water inrijden... Zijn scenario gaat niet verder dan het punt waarop de wielen zachtjes de weg verlaten, met in de auto twee grijze knikkende kopjes. Ik stel me dat dan voor in een Ford T. Onze dochter spreekt er niet over, maar haar dochter, nu acht, herinnert er me van tijd tot tijd aan: "Jij bent oud, jij gaat binnenkort dood."

'Ik zou iets pijnloos verkiezen, in mijn belang en ook voor zij die van mij houden; soms denk ik dat ik graag pas zou sterven als ik de leeftijd heb bereikt waarop, zoals mij weleens is verteld, de gedachte aan de dood eerder berustend dan verontrustend aanvoelt, maar dat zou dan weer te veel voorafgaand pijnlijk verlies impliceren.'

'En terwijl ik hier zo wriggle en kronkel, en probeer aanvaarding te voelen, of op zijn minst amusement, bij de gedachte aan mijn eigen verzonnen of ondenkbare sterfscène, realiseer ik me dat ik er het allerliefst gewoon niet aan zou hoeven te denken.'

Opgetekend door Gaea Schoeters

triest moeten maken?'

'Gelukkig doet het dat ook niet. Nee, op dit punt in mijn leven, is wat me triest maakt de absolute blinde en dove onwetendheid die de dood meebrengt. Al die dingen die ik nooit zal weten, de levens-na-mijn-dood van de mensen van wie ik hou die ik zal moeten missen, dat maakt me triest. Deze verliezen, niet hun verlies van mij, maar het mijne van hen, terwijl zij voortleven... Dat is mijn diepste leed.'

'Hoe ik zou willen sterven? Dat is nog eens een vraag. Eerlijk? Het liefst niet. Ja, ik heb de Griekse mythen gelezen. Ik herinner me het trieste verhaal van Aurora en Tithonos, waarin de godin smeekte haar aardse geliefde het eeuwige leven te schenken maar naliet te specificeren dat hij ook de eeuwige jeugd moest krijgen. En hoe hij oud werd, en ouder en ouder, en wegwijnde, niet tot sterven in staat, tot haar geen andere keuze meer restte dan hem te veranderen in een sprinkhaan. Dus zelfs niet sterven is geen goede optie voor mij, want mijn vervaldatum voor eeuwige jeugd is al een tijdje verlopen.'

'Mijn echtgenoot en ik zeggen altijd dat we het liefst tegelijkertijd willen worden uitgewist door een